

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

43. An Episcopus ex hoc decreto possit dispensare in irregularitate occulta mandantis, si mandatarius excessit mandatum, it ut mors sequuta sit? Et an si quis percuriat prægnantem in utero sine ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

322 Tract. III. De Potestate Episcoporum,

32. Dicedum est igitur licere Episcopo dispensare in quacunque irregularitate, orta ex cuiusvis membri occulta mutilatione. Ratio est: quia Tridentinum solum prohibuit dispensandi facultatem in irregularitate orta ex homicidio: sed mutilatio non est homicidium: ergo Episcopus poterit in illa dispensare: exceptio enim firmat regulam in contrarium. Unde venit refellendus Franciscus Leo in *Theol. fori Eccles. part. 2. cap. 8. num. 8.* & Sanchez cum alijs per eum relatis, dum *lib. 1. Operis Moralio, cap. 10. num. 49.* docet, ex eo, quod mutilationis irregularitas non solum sit ex delicto, sed etiam ex defectus significatione, id est, ex defectu perfectæ lenitatis; idcirco Episcopis hæc facultatem non competere, cum Tridentinum eisdem Episcopis concedat facultatem dispensandi in solis irregularitatibus ex delicto. Nam, vt bene Garzias *num. 33.* quamvis ratio; & finis imponendi irregularitatem homicidio, & mutilationi, sit significatio perfectæ lenitatis Christi Domini; tamen ista irregularitas absolute, & simpliciter est ex delicto, & in illius penam constituta; & ideo prædicta ratio à Sanchez allata non procedit.

3. Et ideo sententiam affirmatiuam esse communioem, & tenendam docet nouissimè me citato Machadus de *Perf. Confess. tomo 1. lib. 1. parte 3. tract. 17. docum. 12. num. 7.* vbi sic ait: *Queda grauemete dudoso, y conuouerso entre los Doctores si en los casos de irregularidad; en que el Obispo no puede dispensar; por ser de homicidio; pueda per lo menos en la que promiende de la mutilacion de algun miembro.* Sanchez, y otros Autores sienten que no. Però la contraria opinion la conviene a saber, que es dispensable por el Obispo la Irregularidad, que se contrae por la mutilacion de algun miembro (es mas comun, en cuyo fauor trae Barbosa diez y seys Autores, que referere, y sigue; sin otros muchos a quienes cita, y segue tambien Diana. Hæc Machadus; quibus adde Doctores, quos ad fatietatem etiam me citato adducit Barbosa de *Potestate Episc. parte 2. Alleg. 39. num. 49.* vide etiam Caspensem in *curso Theol. tomo 2. tract. 26. disp. 5. sect. 17. num. 119.*

Nota hic obiter mutilantem membrum inimici iam mortui non incurrit irregularitatem, cum membrum mortui non dicatur nec simpliciter membrum, utpote carens anima & vita, sicut homo mortuus non dicitur simpliciter homo. Ita Toletus *lib. 1. c. 71. num. 11.* Mazuchel de *casib. referu. disp. 2. cap. 7. quest. 3. num. 119.*

RESOL. XLII.

An Episcopus possit vigore Concilij dispensare in irregularitate orta, & contracta ex excessu in sui defensione?

Et aduertitur, quod qui ob extremam & omnino inuitabilem vitæ suæ defensionem alium occidit, nullam incurrit irregularitatem, & ideo neque Episcopi dispensari egeret. Ex p. 7. tt. 2. Ref. 29.

Sup. hoc infra in Refol. 46. §. Sed ad lin. 4. & lege alias Ref. not. prima dictæ Refol. & in tom. 5. tr. 5. ex Ref. 127. §. vi. &c.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè: dico igitur posse Episcopum dispensare in irregularitate ex homicidio occulto patrato causa defensionis, non seruato moderamine inculpate tutelæ, quia huiusmodi homicidium volitum causa defensionis, non comprehenditur sub homicidio voluntario, imò potius, licet non sit merè necessarium, necessarij vim habet, quatenus vitandæ mortis causa fit. Et ita hanc sententiam me citato satis firmat Barbosa de *potest. Episc. parte 2. Allega. 39. num. 53. & seqq.* Et ratio, quia Concilium cum tribuat facultatem di-

spensandi eum, qui in vitæ suæ defensionem occidit, nisi pariter loquatur de homicida excedente moderamine inculpate tutelæ, frustra hanc facultatem Episcopis concessisset: siquidem, qui non excedit hanc moderationem, sed ob extremam, & omnino inuitabilem vitæ suæ defensionem alium occidit, nullam incurrit Irregularitatem. *Clemeninas si furiosus de homicidio.* Igitur, neque Episcopi dispensatione egeret. Et ita me citato tenet etiam Marchinus de *Sacram. Ordinis tract. 1. parte 9. cap. 1. diffi. 3. n. 5.* Vide etiam Caspensem in *curso Theol. tom. 2. tr. 25. disp. 5. sect. 17. nr. 19.*

RESOL. XLIII.

An Episcopus ex hoc Decreto possit dispensare in irregularitate occulta mandanti, si mandarius excessit mandatum, ita vt mors sequuta sit?

Et an si quis percutiat prægnantem in vtero sine intentione caulsandi abortum, etiamsi postea ille ex huiusmodi percussione sequatur, non sit homicida voluntarius, unde possit ab Episcopo in irregularitate dispensari?

Et an si quis mandans homicidium in persona vnius, si committatur in persona alterius, non incurrit irregularitatem, & contrahitur ex homicidio voluntario, & ideo possit Episcopus dispensare? Ex p. 7. tt. 2. Ref. 30.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondeo; Idem assero Episcopum posse dispensare cum eo, qui mandauit seruo, vt alterum percuteret, sed cauerit ne occideret, nam homicidium inde sequens, non est propriè voluntarium respectu mandantis, sed est casuale culpabile. Et ita me citato docet Marchinus de *Sacram. Ordinis tract. 1. parte 9. cap. 1. diffi. 3. num. 6.* & alij penes ipsum, quibus ego addo Alzedum *parte 2. cap. 6. num. 4.* Molinam *tomo 4. meati. tr. 3. disp. 3. num. 7.* & Henriquez *lib. 14. cap. 19. n. 3.* in *Glossa litera E.* Et ideo ex hac ratione, siquis percutiat prægnantem in vtero sine intentione caulsandi abortum, etiam si postea ille ex huiusmodi percussione sequatur, non est homicida voluntarius, unde poterit ab Episcopo in irregularitate dispensari. Ita contra Nauarum in *Man. cap. 27. num. 240.* & alios tenendum est cum Sayro de *conf. lib. 7. cap. 7. num. 7.* Et hoc etiam me citato docet Marchinus *ubi supra.*

2. Hinc etiam dicendum est, quod mandans homicidium in persona vnius, si committatur in persona alterius, non incurrit irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, & ideo potest Episcopus dispensare, vt me citato obseruat Barbosa de *potest. Episc. parte 2. Alleg. 39. num. 52.* & alij penes ipsum.

RESOL. XLIV.

An vigore huius Decreti Episcopus possit dispensare in irregularitate contracta ex homicidio casuali, quando est publicum: & non solum ad minores Ordines, sed etiam ad maiores, & simplex beneficium, & etiam ad beneficium Curatum? Ex p. 7. tract. 2. Refol. 31.

§. 1. **N**on est dubium, quando homicidium est occultum; difficultas est quando est publicum. Et negat Garzias de *Benef. parte 7. cap. 11. num. 27.* & Alzedus in *Praxi Episc. parte 2. cap. 6. num. 6.* vbi sic ait. Dispensat etiam Episcopus cum homicida